

V Bruseli 27. februára 2020
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2020/0030(NLE)

6418/20
ADD 1

SOC 114
EMPL 97
ECOFIN 143
EDUC 80

NÁVRH

Od:	Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ, v zastúpení generálneho tajomníka Európskej komisie
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2020) 70 final ANNEX
Predmet:	PRÍLOHA k návrhu ROZHODNUTIA RADY o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2020) 70 final ANNEX.

Príloha: COM(2020) 70 final ANNEX

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 26. 2. 2020
COM(2020) 70 final

ANNEX

PRÍLOHA

k

návrhu

ROZHODNUTIA RADY

o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov

PRÍLOHA

Usmernenie č. 5: Zvyšovanie dopytu po pracovnej sile

Členské štáty by mali aktívne podporovať udržateľné sociálne trhové hospodárstvo a uľahčovať a podporovať investície do vytvárania kvalitných pracovných miest. Na tento účel by mali znížiť prekážky, ktorým čelia podniky pri zamestnávaní ľudí, podporovať zodpovedné podnikanie a skutočnú samostatnú zárobkovú činnosť, a najmä podporovať vytváranie a rast mikropodnikov, malých a stredných podnikov, a to aj prostredníctvom prístupu k finančným prostriedkom. Členské štáty by mali aktívne podporovať rozvoj sociálneho hospodárstva, posilňovať sociálne inovácie, sociálne podniky a podnecovať tieto inovačné spôsoby práce, vytvárať kvalitné pracovné príležitosti a sociálne výhody na miestnej úrovni.

Daňové zaťaženie by sa malo presunúť z práce na iné zdroje zdanenia, ktoré sú priaznivejšie pre zamestnanosť a inkluzívny rast a zároveň by sa malo zosúladiť s cieľmi v oblasti klímy a životného prostredia, a to so zreteľom na prerozdeľovací účinok daňového systému, a zároveň by sa mali chrániť príjmy na zabezpečenie primeranej sociálnej ochrany a výdavky na podporu rastu.

Členské štáty, ktoré majú zavedené vnútroštátne mechanizmy na stanovovanie zákonných minimálnych miezd, by mali zabezpečiť účinné zapojenie sociálnych partnerov transparentným a predvídateľným spôsobom, čo by umožnilo, aby mzdy dokázali primerane reagovať na vývoj produktivity, a zabezpečili sa spravodlivé mzdy, ktoré umožňujú dôstojnú životnú úroveň, pričom osobitná pozornosť by sa mala venovať skupinám s nižším a stredným príjmom s cieľom vzostupnej konvergenencie. Tieto mechanizmy by mali zohľadňovať hospodársku výkonnosť naprieč regiónmi a odvetviami. Členské štáty by mali podporovať sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie s ohľadom na stanovovanie miezd. Členské štáty a sociálni partneri by mali rešpektovať vnútroštátne postupy a zároveň zabezpečiť, aby všetci pracovníci mali nárok na primerané a spravodlivé mzdy prostredníctvom kolektívnych zmlúv alebo primeraných zákonných minimálnych miezd s prihliadnutím na ich vplyv na konkurencieschopnosť, tvorbu pracovných miest a chudobu pracujúcich.

Usmernenie č. 6: Zvyšovanie ponuky pracovnej sily a zlepšovanie prístupu k zamestnaniu, zručnostiam a kompetenciám

V kontexte technologických, environmentálnych a demografických zmien by členské štáty mali podporovať udržateľnosť, produktivitu, zamestnateľnosť a ľudský kapitál, posilňovať príslušné znalosti, zručnosti a kompetencie v priebehu celého života ľudí, ktoré zodpovedajú súčasným a budúcim potrebám trhu práce. Členské štáty by sa tiež mali prispôbiť a investovať do svojich systémov vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom poskytovať vysokokvalitné a inkluzívne vzdelávanie vrátane odborného vzdelávania a prípravy. Členské štáty by mali spolupracovať so sociálnymi partnermi, poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, podnikmi a inými zainteresovanými stranami s cieľom riešiť štrukturálne nedostatky systémov vzdelávania a odbornej prípravy a zlepšiť ich kvalitu a relevantnosť pre trh práce, a to aj s cieľom umožniť environmentálnu transformáciu. Osobitná pozornosť by sa mala venovať výzvam učiteľského povolania. Systémy vzdelávania a odbornej prípravy by mali vybaviť všetkých študentov kľúčovými kompetenciami vrátane základných a digitálnych zručností, ako aj prierezových kompetencií, aby položili základy pre adaptabilitu

v neskoršom živote. Členské štáty by sa mali snažiť zabezpečiť prevod nárokov na odbornú prípravu počas zmien v profesionálnej kariére, prípadne aj prostredníctvom individuálnych vzdelávacích účtov. Mali by umožniť každému predvídať a lepšie sa prispôbiť potrebám trhu práce, najmä prostredníctvom neustálej rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností, s cieľom podporiť spravodlivé prechody pre všetkých, posilniť sociálne výsledky, riešiť nedostatok pracovných síl na trhu práce a zlepšiť celkovú odolnosť hospodárstva voči otrasom.

Členské štáty by mali podporovať rovnaké príležitosti pre všetkých prostredníctvom riešenia nerovností v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy, a to aj poskytovaním prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu v ranom detstve. Mali by zvýšiť celkovú úroveň vzdelania, znížiť počet mladých ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, zlepšiť prístup k terciárnemu vzdelávaniu a jeho dokončeniu a zvýšiť účasť dospelých na ďalšom vzdelávaní, najmä u študentov zo znevýhodneného prostredia, ktorí sú najmenej kvalifikovaní. Vzhľadom na nové požiadavky v oblasti digitálnych, zelených a starnúcich spoločností by členské štáty mali vo svojich systémoch odborného vzdelávania a prípravy posilniť učenie sa prácou (vrátane prostredníctvom kvalitnej a účinnej učňovskej prípravy) a zvýšiť počet absolventov v oblasti vedy, technológií, inžinierstva a matematiky (STEM), a to na strednej úrovni odborného vzdelávania a prípravy, ako aj v terciárnom vzdelávaní. Okrem toho by členské štáty mali zvýšiť relevantnosť terciárneho vzdelávania a výskumu pre trh práce, zlepšiť monitorovanie a predpovedanie zručností, zvýšiť viditeľnosť a porovnateľnosť zručností vrátane zručností získaných v zahraničí a zvýšiť príležitosti na uznávanie a potvrdzovanie zručností a schopností získaných mimo formálneho vzdelávania a odbornej prípravy. Mali by zmodernizovať a zvýšiť ponuku a využívanie flexibilného ďalšieho odborného vzdelávania a prípravy. Členské štáty by takisto mali podporovať nízkokvalifikované dospelé osoby, aby si zachovávali alebo rozvíjali dlhodobú zamestnateľnosť zlepšovaním prístupu ku kvalitným vzdelávacím príležitostiam a ich využívania, a to prostredníctvom vykonávania ciest zvyšovania úrovne zručností vrátane hodnotenia zručností, ponuky vzdelávania a odbornej prípravy zodpovedajúcich príležitostiam na trhu práce a potvrdzovania a uznávania nadobudnutých zručností.

Členské štáty by mali poskytnúť nezamestnaným a neaktívnym osobám účinnú, včasnú, koordinovanú a cieleňú pomoc na základe podpory poskytovanej pri hľadaní zamestnania, odbornej prípravy, rekvalifikácie a prístupu k iným podporným službám. V záujme výrazného zníženia dlhodobej a štrukturálnej nezamestnanosti a jej predchádzania by sa mali realizovať komplexné stratégie, ktoré zahŕňajú hĺbkové individuálne posúdenie nezamestnanosti. Otázka nezamestnanosti mladých ľudí a veľkého počtu mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, by sa mala aj naďalej riešiť prostredníctvom prevencie predčasného ukončenia školskej dochádzky a štrukturálneho zlepšenia prechodu zo školy do zamestnania vrátane plného uplatňovania záruky pre mladých ľudí¹.

Členské štáty by sa mali snažiť odstraňovať bariéry a odrádzajúce faktory, ktoré bránia účasti na trhu práce, a mali by pre ňu vytvárať stimuly, a to najmä pokiaľ ide o osoby s nízkym príjmom, druhé zárobkovo činné osoby v domácnosti a osoby najviac vzdialené od trhu práce. Členské štáty by mali podporovať prispôbovanie pracovného

¹ Ú. v. EÚ C 120, 26.4.2013, s. 1.

prostredia osobám so zdravotným postihnutím vrátane cielenej finančnej podpory a služieb, ktoré im umožňujú zapojiť sa do trhu práce a do spoločnosti.

Členské štáty by mali zabezpečiť rodovú rovnosť a väčšiu účasť žien na trhu práce, a to aj prostredníctvom zabezpečenia rovnakých príležitostí a kariérneho postupu a odstránenia prekážok v účasti vo vedení na všetkých úrovniach rozhodovania. Mal by sa riešiť problém rozdielov v odmeňovaní žien a mužov. Mala by sa zabezpečiť rovnaká odmena za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty a mala by sa zabezpečiť transparentnosť odmeňovania. Malo by sa podporovať zosúladenie pracovného, rodinného a súkromného života pre ženy aj mužov, najmä prostredníctvom prístupu k dostupnej a kvalitnej dlhodobej starostlivosti a cenovo dostupným a kvalitným službám vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby rodičia a osoby s opatrovateľskými povinnosťami mali prístup k vhodnej rodinnej dovolenke a pružným formám organizácie práce, a tak mohli zosúladiť svoj pracovný, rodinný a súkromný život, a mali by podporovať vyvážené využívanie týchto nárokov medzi ženami a mužmi.

Usmernenie č. 7: Zlepšovanie fungovania trhov práce a účinnosť sociálneho dialógu

Členské štáty by mali v spolupráci so sociálnymi partnermi pracovať na spravodlivých, transparentných a predvídateľných pracovných podmienkach a zabezpečiť rovnováhu medzi právami a povinnosťami, aby mali prospech z dynamickej a produktívnej pracovnej sily, nových pracovných a podnikateľských modelov. Mali by obmedziť segmentáciu na trhoch práce a predchádzať jej, bojovať proti nelegálnej práci a podporovať prechod na formy zamestnania na neurčitý čas. Vďaka pravidlám na ochranu zamestnanosti, pracovnoprávnym predpisom a príslušným inštitúciám by sa malo zabezpečiť tak vhodné prostredie na prijímanie zamestnancov, ako aj a potrebná flexibilita pre zamestnávateľov, aby sa mohli rýchlo prispôbiť meniacim sa hospodárskym podmienkam, a zároveň by sa mali zachovať primerané istoty a zdravé, bezpečné a dobre prispôsobené pracovné prostredie pre pracovníkov, mali by sa ochraňovať pracovné práva a mala by sa zabezpečiť sociálna ochrana. Malo by sa predchádzať pracovnoprávnym vzťahom, ktoré vedú k neistým pracovným podmienkam, a to aj v prípade pracovníkov platformy, a bojovať proti zneužívaniu atypických zmlúv. V prípadoch nespravodlivého prepustenia by sa mal zabezpečiť prístup k účinnému a nestrannému riešeniu sporov a právo na nápravu vrátane primeranej náhrady.

Politiky by mali byť zamerané na zlepšenie a podporu účasti na trhu práce, zosúladenia ponuky s potrebami trhu práce a zmeny postavenia na ňom. Členské štáty by mali účinne aktivovať osoby, ktoré sa môžu zapojiť do trhu práce, a umožniť im účasť na ňom. Členské štáty by mali posilniť účinnosť aktívnych politík trhu práce zlepšením ich zamerania, dosahu, pokrytia a prepojenia s podporou príjmu nezamestnaných osôb, kým si hľadajú prácu, a to na základe ich práv a povinností. Členské štáty by sa mali usilovať o účinnejšie a efektívnejšie verejné služby zamestnanosti tým, že uchádzačom o zamestnanie zabezpečia včasnú pomoc prispôbenú ich individuálnym potrebám, podporia dopyt na trhu práce a zavedú systémy riadenia založené na výsledkoch.

Členské štáty by mali nezamestnaným poskytovať primerané dávky v nezamestnanosti počas primeraného obdobia v súlade s ich príspevkami a vnútroštátnymi pravidlami oprávnenosti. Tieto dávky by nemali príjemcov odrádzať od rýchleho návratu do zamestnania a mali by byť sprevádzané aktívnymi politikami trhu práce.

Mobilita vzdelávajúcich sa osôb a pracovníkov by sa mala primerane podporovať s cieľom zvýšiť zamestnateľnosť, zručnosti a využiť plný potenciál európskeho trhu práce a zároveň zabezpečiť spravodlivé podmienky pre všetkých, ktorí vykonávajú cezhraničnú činnosť, a posilniť administratívnu spoluprácu medzi vnútroštátnymi správnymi orgánmi, pokiaľ ide o mobilných pracovníkov. Mali by sa odstrániť prekážky mobility vo vzdelávaní a v odbornej príprave, v dôchodkovom poistení zamestnancov a osobnom dôchodkovom poistení a v uznávaní kvalifikácií a uznávanie kvalifikácií by sa malo zjednodušiť. Členské štáty by mali prijať opatrenia na to, aby administratívne postupy nepredstavovali zbytočnú prekážku pre pracovníkov z iných členských štátov pri ich nástupe do zamestnania, a to aj v prípade cezhraničných pracovníkov. Členské štáty by mali takisto predchádzať zneužívaniu súčasných pravidiel a riešiť hlavné príčiny úniku mozgov z určitých regiónov, aj pomocou vhodných opatrení regionálneho rozvoja.

Vychádzajúc z existujúcich vnútroštátnych postupov a s cieľom dosiahnuť účinnejší sociálny dialóg a lepšie sociálno-ekonomické výsledky by členské štáty mali zabezpečiť včasné a zmysluplné zapojenie sociálnych partnerov do navrhovania a vykonávania reforiem a politík v oblasti zamestnanosti a sociálnej oblasti a prípadne aj hospodárskych reforiem a politík, a to aj podporou zvýšenej kapacity sociálnych partnerov. Členské štáty by mali podporovať sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie. Sociálni partneri by sa mali povzbudzovať k tomu, aby rokovali o kolektívnych zmluvách v záležitostiach, ktoré sa ich týkajú, a aby takéto zmluvy uzatvárali, pričom sa v plnej miere uznáva ich autonómia a právo na kolektívnu akciu.

Členské štáty by v náležitých prípadoch a na základe existujúcich vnútroštátnych postupov mali zohľadniť skúsenosti príslušných organizácií občianskej spoločnosti v oblasti zamestnanosti a sociálnych otázok.

Usmernenie č. 8: Presadzovanie rovnakých príležitostí pre všetkých, podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe

Členské štáty by mali podporovať inkluzívne trhy práce, ktoré by boli prístupné pre všetkých, a to zavedením účinných opatrení na boj proti všetkým formám diskriminácie a na podporu rovnakých príležitostí pre skupiny osôb, ktoré sú na trhu práce nedostatočne zastúpené, pričom náležitá pozornosť by sa mala venovať regionálnemu a teritoriálnemu rozmeru. Mali by zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o zamestnanie, sociálnu ochranu, zdravie a dlhodobú starostlivosť, vzdelávanie a prístup k tovaru a službám, bez ohľadu na pohlavie, rasový alebo etnický pôvod, náboženstvo alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu.

Členské štáty by mali zmodernizovať systémy sociálnej ochrany, aby poskytovali účinnú, efektívnu, primeranú a udržateľnú sociálnu ochranu vo všetkých etapách života jednotlivca a pritom podporovali sociálne začlenenie a rast sociálnej mobility, podnecovali k účasti na trhu práce a riešili nerovnosti, a to aj prostredníctvom koncepcie ich systémov daní a dávok. Doplnením univerzálneho prístupu o selektívne prístupy sa zlepši účinnosť systémov sociálnej ochrany. Modernizácia systémov sociálnej ochrany by mala viesť k lepšej dostupnosti, kvalite, primeranosti a udržateľnosti.

Členské štáty by mali rozvíjať a integrovať tri oblasti aktívneho začlenenia: primeraná podpora príjmu, inkluzívne trhy práce a prístup ku kvalitným podporným službám, s ohľadom na potreby jednotlivcov. Systémami sociálnej ochrany by sa mali zabezpečovať primerané dávky minimálneho príjmu pre všetky osoby, ktoré nemajú

dostatočné zdroje, a podporovať sociálne začlenenie motivovaním ľudí, aby sa aktívne zapájali do trhu práce a spoločnosti, aj prostredníctvom cielených sociálnych služieb.

Prístup k cenovo dostupným, prístupným a kvalitným službám, ako je vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, mimoškolská starostlivosť, vzdelávanie, odborná príprava, bývanie, zdravotnícke služby a dlhodobá starostlivosť, je nevyhnutnou podmienkou na zabezpečenie rovnosti príležitostí. Osobitná pozornosť by sa mala venovať boju proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, ako aj boju proti chudobe zamestnaných osôb a detí. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby mal každý, vrátane detí, prístup k základným službám. Osobám, ktoré to potrebujú, alebo zraniteľným osobám by členské štáty mali zabezpečiť prístup k primeranému sociálnemu bývaniu alebo podpore bývania. V súvislosti s týmito službami by sa mali zohľadňovať osobitné potreby osôb so zdravotným postihnutím vrátane prístupnosti. Osobitne by sa mal riešiť problém bezdomovectva.

Členské štáty by mali zabezpečiť včasný prístup k cenovo dostupnej a kvalitnej preventívnej a liečebnej zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti a zároveň zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť.

V súvislosti s narastajúcou dĺžkou života a demografickými zmenami by členské štáty mali zaistiť primeranosť a udržateľnosť dôchodkových systémov pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby tým, že budú ženám a mužom poskytovať rovnaké príležitosti nadobúdať dôchodkové práva, a to aj prostredníctvom doplnkových systémov, ktoré im zaručia primeraný príjem. Reformy dôchodkových systémov by sa mali podporovať opatreniami, ktoré predlžujú pracovný život, ako je napríklad zvyšovanie skutočného veku odchodu do dôchodku, a mali by sa zahrnúť do rámca stratégií aktívneho starnutia. Členské štáty by mali nadviazať konštruktívny dialóg so sociálnymi partnermi a s ďalšími príslušnými zainteresovanými stranami a umožniť časovo primerané zavádzanie reforiem.